

27.6.2014

UNDERSÖKNINGAR AV BLODGRUPP OCH BLODGRUPPSANTIKROPPAR UNDER GRAVIDITET

Finlands screeningsprogram

Syftet med undersökningen av blodgrupp och blodgruppsantikroppar under graviditeten är att hitta de mödrar, vilkas barn löper risk att insjukna i hemolytisk sjukdom hos fostret eller den nyfödda under graviditeten eller efter födseln. I blodprovet undersöks ABO- och RhD-blodgrupperna samt blodgruppsantikroppar.

Gravida screenas enligt nationell rekommendation:

- av alla gravida tas blodprov under graviditetsveckan 8-12
- av RhD-negativa mödrar tas dessutom prov under graviditetsveckorna 24-26 och 36, eftersom de löper större risk än vanligt att bilda blodgruppsantikroppar
- av RhD-negativa mödrar kan man ta ett tilläggsprov för att undersöka fostrets RHD-blodgrupp under graviditetsveckorna 24-26 för att bestämma ett rutinmässigt anti-D profylax
- om en RhD-positiv mor har fått blodtransfusioner eller hennes tidigare barn har som nyfödd vårdats för gulsot, tas ett tilläggsprov graviditetsvecka 36

Om modern är immuniserad (en mor, som antingen under en tidigare graviditet eller under den här graviditeten har konstaterats ha blodgruppsantikroppar), tas tilläggsprov enligt de anvisningar som ges i svaret från Blodtjänst.

Prov från fadern undersöks på begäran av Blodtjänst när modern har blodgruppsantikroppar, som kan orsaka hemolytisk sjukdom hos nyfödd.

Rutinmässig anti-D-profylax under graviditeten och fostrets RHD-blodgrupp för bestämning anti-D profylaxen

Hösten 2013 har man börjat rutinmässigt ge anti-D-profylax till RhD-negativa mödrar under graviditetsveckorna 28-30. Anti-D-profylaxen som getts kan ännu efter flera månader synas vid screeningsundersökning för blodgruppsantikroppar. Därför är det viktigt, att uppgiften av ett rutinmässigt givet anti-D-profylax till en RhD-negativ moder antecknas i laboratorieremissen, då det påverkar tolkningen av resultatet av screeningen för antikroppar. I Finland ges anti-D-profylax till RhD-negativa mödrar enligt rekommendationerna från THL:s expertgrupp för mödravård.

För att rikta anti-D-profylaxen bara till de mödrar, som har RhD positivt foster (och löper risk att immunisera), kan fostrets RhD-blodgrupp undersökas i moderns blodprov i graviditetsveckorna 24-26. I undersökningen isoleras fostrets DNA från moderns blodprov och undersöks med ett reellt PCR-metod. För undersökningen behövs ett eget provrör och provet bör inte tas med öppen teknik för att då finns det risk för kontamination. Provet tas på rådgivningen samtidigt som 2. provet av RhD-negativa tas för screening för blodgruppsantikroppar.

Om modern redan har starka anti-D blodgruppsantikroppar dvs. att hon är immuniserad, behövs inte undersökningen fostrets RHD-blodgrupp för anti-D profylax.

Litteratur: Klemetti Reija & Hakulinen-Viitanen Tuovi 2013 Äitiysneuvolaopas. Suosituksia äitiysneuvolatoimintaan. Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos. Opas 29/2013.

27.6.2014

Remiss

Provet ska alltid medföljas av remissen 'Blodgruppsantikroppar under graviditeten', eller elektroniska remissuppgifter, omsorgsfullt ifylld. På remissen för faderns prov ifylls också alltid moderns efter- och förnamn samt personbeteckning.

Om man tar av en RhD-negativ moder samtidigt moderns 2. prov och också provet av fostrets RHD-blodgruppsbestämning för att rikta anti-D profylax, fyll i endast en remiss. I pappersremissen antecknas 2. prov och Fostrets RHD för anti-D profylax (vecka 24-26).

På remissens Anti-D rutinmässigt givet (28-30) antecknas endast till RhD-negativ moders.

På remissens annan anti-D profylax antecknas andra möjliga anti-D profylax som givits till modern.

Undersökningar

B -Blodgruppsantikroppar under graviditeten förkortning B-VRAb-Gr, SPRV 3436, KL kod 4469

- prov 1 x 6/7 mL blod i EDTA-rör

B -Veriryhmävasta-aineet, raskaudenaikaiset, seurantatutkimus lyhenne B-VRAbGrS, SPRV 5231, KL koodi 6095

- prov 2 x 6/7 mL blod i EDTA-rör

B -Veriryhmätutkimukset, isä lyhenne B-VRisäGr, SPRV 5230, KL koodi 6259

- prov 1 x 6/7 mL blod i EDTA-rör

B - Fostrets RHD-blodgrupp för anti-D-profylax förkortning B -SikiöRH, SPRV 5250

- prov 1 x 6/7 mL blod i EDTA-rör
- Uppmärksamma att för undersökningen behövs det ett eget provrör. Provet tas samtidigt när man tar RhD-negativa moderns 2. prov av screening för blodgruppsantikroppar.

Provtagning, förvaring och sändning

- ta proven i rör som innehåller EDTA och blanda omsorgsfullt
- märk provröret tydligt med moderns namn, personbeteckning och provtagningsdatum
- provet bör vara hos Blodtjänst senast inom 3-5 dygn från provtagningsdagen
- förvara prov tagna på fredagen i stående ställning i kylskåp och posta dem genast på måndagen
- på vintern behöver man se till, att provet inte kan tillfrysas
- skicka proven till Blodtjänst som 1:a klass brev. Avsändaren betalar portot, som debiteras efter vikt. Provrören och förpackningsmaterialet ingår i undersökningspriset. Förpackningsanvisning: <http://www.veripalvelu.fi/www/3239>

27.6.2014

Laboratoriesvar

Blodgruppsundersökning och screening av antikroppar

Moderns svar innehåller ABO- och RhD-blodgrupp samt resultatet av antikropsundersökningen. Om resultatet av screeningen av antikroppar är positivt, undersöker man vilka antikroppar det handlar om och halten av dem i moderns blodomlopp (titer, IU/mL). Dessutom innehåller svaret ett utlåtande, om betydelsen av antikropparna samt anvisningar för uppföljningstäthet och moderns fenotyp.

Faderns svar innehåller ABO- och RhD-blodgrupp, fenotyp och utlåtande.

Fostrets RHD-blodgrupp för anti-D-profylax

Moderns svar innehåller fostrets RHD-blodgruppsresultat och ett utlåtande.

- Om fostrets RHD är positiv, ska anti-D-profylax ges till modern under graviditetsveckorna 28-30 samt vid behov på nytt i en situation, som är förenad med ökad blödningsrisk
- Om fostrets RHD är negativ, behöver modern inte anti-D-profylax, eftersom det inte är någon risk för immunisering.

Blodtjänst skickar laboratoriesvaren till moderns rådgivning. Elektroniska svar förmedlas en gång om dagen och brevsvaret på papper postas två gånger i veckan. Resultaten av en RhD-negativ moders 2. prov och fostrets RHD-blodgrupp levereras inte nödvändigtvis samtidigt. För mödrar med antikroppar skickas svaret omedelbart när resultatet är klart. Uppgifter om antikroppar av betydelse för graviditeten förmedlas också till det universitetssjukhus, där man planerar uppföljning och vård under graviditeten.

Ytterligare information

Finlands Röda Kors, Blodtjänst, Undersökningar av rådgivningsprov
Stenhagsvägen 7, 00310 Helsingfors
tel. 050 374 2736, fax 029 300 1615

e-post neuvolanaytetutkimukset@veripalvelu.fi

På Blodtjänsts nätsidor finns bl.a. information av blodgruppsimmunisering under graviditeten, anvisningar till gravida mödrar och information av provtagning och försändning av prov.

www.veripalvelu.fi/www/neuvoille